

nr.2 | IUSBÄRAREN

UTGIVEN AV JURIDISKA FÖRENINGEN VID STOCKHOLMS UNIVERSITET SEDAN 1959

■ GUDRUN ANTEMAR:

Så ska integriteten skyddas på nätet

■ TEMA NÄTHAT:

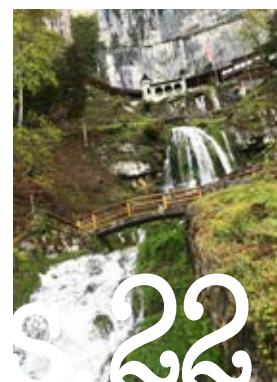
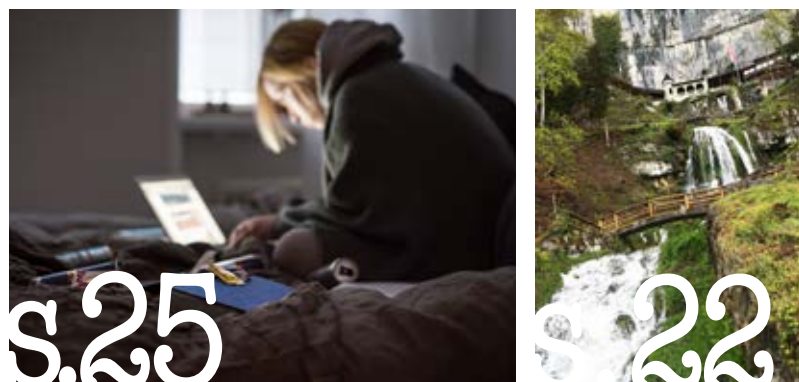
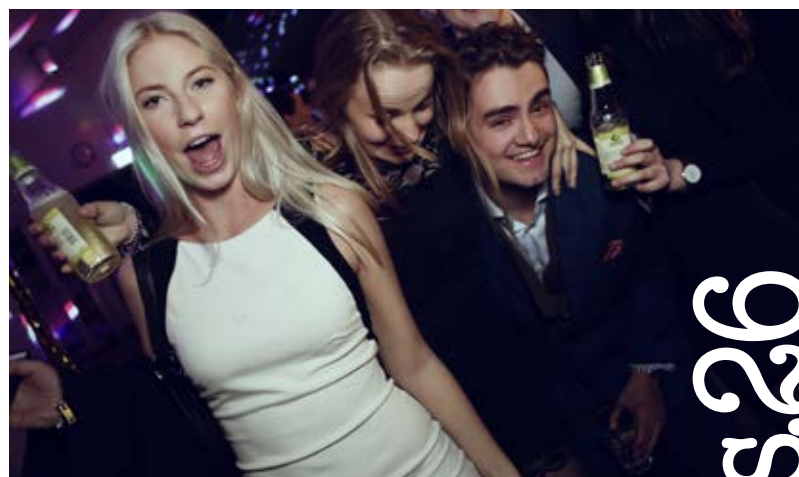
Intervju med
Mårten Schultz

■ MAHMUT BARAN:

Flyktingen som
blev justitieråd

■ REPORTAGE FRÅN BRYSSSEL:

Juriststudenter
om terrorn

Chefredaktören har ordet..... 3
 JF är på jakt efter sommaren..... 5
 Möt nya styrelsen!..... 6

TEMA NÄTHAT

Intervju: Märten Schultz 8
 Krönika: Näthat 11
 Intervju: Gudrun Antemar 12
 EU-lagstiftning mot näthat 16

“Vår studiekamrat dödades i Bryssel” 18
 Intervju: Mahmut Baran 20
 Juridik + språk = sant 22
 Diagnos: tentaoffer 25
 Mingel – Skatteparadiset..... 26
 De du inte vill ha i ett bibliotek..... 28
 Fråga arbetsrättaren..... 30

IUSBÄRAREN ges ut av Juridiska föreningen vid Stockholms universitet. Utgivning sker fyra gånger per år och tidningen skickas kostnadsfritt till alla studenter vid Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet samt till alla anställda på Juridicum vid Stockholms universitet. Även utvalda advokatbyråer, myndigheter och bibliotek erhåller tidningen kostnadsfritt.

ANSVARIG UTGIVARE
 Jenny Lindén
 viceordforande@jurstud.com

CHEFREDAKTÖR
 Mikaela Thuresson
 chefred@jurstud.com

VICE CHEFREDAKTÖR
 Vida Tenhunen Salehi
 vicechefred@jurstud.com

INFORMATIONSEKRETERARE JF
 Anastasia Matveeva Beckman
 infosek@jurstud.com

GRAFISK FORM OCH LAYOUT
 Jill Wallentin
 mail@jillsmat.se

ANNONSBOOKNING
 annonsansvarig.iusbararen@jurstud.com

TRYCK
 Dixia AB, www.dixa.se

OMSLAGSFOTO
 Malin Westén

ADRESS
 Frescativägen 16
 114 18 Stockholm

FÅR DU INTE TIDNINGEN?
 Ring 08-15 69 71 eller
 maila chefred@jurstud.com

Redaktionen förbehåller sig rätten att skära i eller refusera insänt material. För icke beställt material ansvarar ej. I tidningen gjorda uttalanden är endast om så anges att betrakta som JF:s eller IUSBÄRARENS ståndpunkt.

VIDA TENHUNEN SALEHI
 Vice chefred.

ANNELIE BRITHEN LUNDBÄCK
 Skribent

DAVID MUNCK
 Skribent

HARRI KORHONEN
 Skribent

EMELIE ANDRÉN
 Skribent

AMANDA REDIN
 Skribent

CRISTINA KESKITALO
 Skribent

EDITH GRUNDIN
 Skribent

MALIN WESTÉN
 Fotograf/
 skribent

JAQUELINE BALCER BEDNARSKA
 Skribent

RASSOUL POURASSAD
 Skribent

MATILDA GUSTAFSSON
 Skribent

JULIA SVENSSON
 Fotograf/skribent

NIKLAS BOLIN DJANAIEFF
 Fotograf

JILL WALLENTIN
 Formgivare

Hurra, jag avgår!

DETTA är mitt sista nummer som chefredaktör och det känns fantastiskt bra. Att arbeta med iusbäraren har varit en av de absolut roligaste och mest utmanande saker jag gjort, men det är inte med blandade känslor jag kliver ner från posten. Det känns bara rätt och så otroligt bra i magen.

Valet att engagera sig i iusbäraren var enkelt för mig, jag är ju utbildad inom journalistik och har en bakgrund bland annat som chefredaktör för en webbtidning. Det kändes som ett utmanande, roligt och väldigt naturligt steg.

Precis lika enkelt och naturligt för mig kändes valet att avgå. Juristprogrammet går mot sitt slut

och jag hoppas även kunna avsluta min examen i företagsekonomi till nästa sommar. Ödmjuk inför den stora utmaning som ligger framför mig, men också för att jag vill att någon annan ska få samma värdefulla erfarenhet och kunskap som iusbäraren gett mig, kliver jag ett steg åt sidan.

Uppdraget har gett mig en unik möjlighet att kombinera mina intressen för juridik, journalistik och ledarskap och jag är oerhört glad och tacksam för att Juridiska föreningen har gett mig det förtroendet. Det jag lärt mig på iusbäraren kommer jag alltid att bära med mig och på köpet har jag fått värdefulla kontakter och vänner för livet.

Den här tidningen kommer alltid att ligga mig mycket varmt om hjärtat och jag kommer ha svårt att slita mig helt ifrån vare sig skrivandet eller de fantastiska kollegor som jag haft den stora förmånen att arbeta med. Därför har jag valt att fortsätta arbeta på tidningen som skribent.

Jag känner mig trygg med att lämna över uppdraget till nuvarande vice chefredaktör Vida Tenhunen Salehi, en hårt arbetande och mycket kompetent person som jag har fullt förtroende för. I nästa nummer ser jag fram emot att se henne på den här platsen. Skribenten Amanda Redin, som på kort tid visat fantastiskt stort engagemang i iusbäraren och som har en examen i journalistik i bagaget, efterträder Vida som vice chefredaktör.

Tack för den här tiden, och jag vill passa på att önska alla läsare en riktigt härlig sommar!

Mikaela Thuresson
 Chefredaktör

Annonsera i iusbäraren?

Mejla till annonsansvarig.iusbararen@jurstud.com

MÖT NYA STYRELSEN!

VILKA ÄR DET SOM SITTER i föreningens styrelse nu för tiden, och vad håller de på med? Iusbäraren har pratat med dem och ställt viktiga frågor om allt ifrån ambitioner till Pokémons.

Fredrik Nykvist

Ordförande

Ålder: 27
Termin: 7
Beskriv dig själv med tre ord: Omtänksam, pliktrogen, lösningsorienterad
Vad har du för ambition som ordförande

Min ambition är att modernisera föreningen, som bland annat kommer till uttryck genom att revidera sångboken, stadgarna och renovera Juristernas hus innanmäte. Detta bidrar till att göra föreningen mer attraktiv för både våra nuvarande och nya medlemmar
Kontakt: fredrik.nykvist@jurstud.com
Favoritkurs: Associationsrätt
Vilken Pokémon är finast: Vulpix

Jenny Lindén

Vice ordförande

Ålder: 23
Termin: 8
Beskriv dig själv med tre ord: Driven, engagerad och lite galen
Vad har du för ambition som vice ordförande:

Främst att till höstterminen få igenom alla olika projekt som pågår, som en ny sångbok, en ny hemsida och renovering av huset. Sedan strukturera upp och öka sammanhållning-

en mellan de olika kommittéerna.
Kontakt: viceordf@jurstud.com
Favoritkurs: Processrätt, civilprocess och straffprocess (Processer <3)
Vilken Pokémon är finast: Pikachu..?

Fredrik Björklund

Sekreterare

Ålder: 21
Termin: 5
Beskriv dig själv med tre ord: Nyfiken, glad, besserwisser
Vad har du för ambition som sekreterare:

Revidera stadga och leverera bal, i valfri ordning.
Kontakt: fredrik.bjorklund@jurstud.com
Favoritkurs: Folkrätt
Vilken Pokémon är finast: Alltid haft mina likheter med Machoke (Ironi? Ingen vet!)

Fabian Lidåkra

Skattmästare

Ålder: 21
Termin: 6
Beskriv dig själv med tre ord: Social, lugn, engagerad
Vad har du för ambition som skattmästare:

Framför allt att sköta ekonomin och bokföringen, men även att engagera

fler studenter i JF.
Kontakt: skattmastare@jurstud.com
Favoritkurs: Associationsrätt
Vilken Pokémon är finast: Slowbro

Oskar Törngren

Vice skattmästare

Ålder: 21
Termin: 6
Beskriv dig själv med tre ord: Omtänksam, lugn och ödmjuk
Vad har du för ambition som vice skattmästare:

Hålla redovisning och betalning i fas
Kontakt: vskatt@jurstud.com
Favoritkurs: Processrätt
Vilken Pokémon är finast: Squirtle

Max Korsback

Marknadssekreterare

Ålder: 29
Termin: 7
Beskriv dig själv med tre ord: Extrovert, omtänksam och analytisk
Vad har du för ambition som marknadssekreterare:

Dels att öka det interna samarbetet inom föreningen för att se till att studenter möter en förening, inte flera olika studentinitiativ. Dels sänka trösklar mellan studenter

och arbetsgivare.
Kontakt: marknadssekreterare@jurstud.com
Favoritkurs: Skatterätt
Vilken Pokémon är finast: Är det för avslöjande att svara Mewtwo?

Elisabet Borg

Underhållningsmästare

Ålder: 23 år
Termin: 6
Beskriv dig själv med tre ord: Full av musik
Vad har du för ambition som underhållningsmästare:

Min största ambition som underhållningsmästare är att vårt fantastiska husband ska fortsätta underhålla med lika bra kvalitet på sittningar och fester både på huset och externt. Sen hoppas jag att ännu fler vill engagera sig i vårt nya spex, Lex Spexialis, som har jättemånga idéer och ambitioner framför allt inför nästa termin!
Kontakt: um@jurstud.com
Favoritkurs: Associations- och skatterätt
Vilken Pokémon är finast: Jigglypuff såklart!

Sindri Steingrímsson

Borgmästare

Ålder: 21
Termin: 4
Beskriv dig själv med tre ord: Glad, omtänksam, lojal
Vad har du för ambition som borgmästare:

Framförallt att göra Juristernas hus till en plats där folk vill vara även när det inte är fester. Dessutom vill jag genomföra diverse renoveringar och förändringar för att göra huset lite trevligare och bättre. Till sist vill jag bygga en ny grill nu när jag har slängt den gamla!
Kontakt: borgmastare@jurstud.com

Favoritkurs: Civilrätt B
Vilken Pokémon är finast: Oj, svårt ska det vara. Jag måste nog ändå säga Feebas (och ja, jag är allvarlig)

Mikaela Nordh

Internationell sekreterare

Ålder: 23
Termin: 6
Beskriv dig själv med tre ord: Utåtriktad, glad, ambitiös
Vad har du för ambition som internationell sekreterare:

Dels att integrera den internationella sektorn så att den blir en tydligare del av föreningen och dels att få fler medlemmar att få upp ögonen och bli aktiv inom den internationella sektorn.
Kontakt: intsek@jurstud.com
Favoritkurs: Civilrätt B
Vilken Pokémon är finast: Charmander

David Edsman

Klubbmästare

Ålder: 27 1/2
Termin: 5
Beskriv dig själv med tre ord: Glad, Energisk, Pliktrogen
Vad har du för ambition som klubbmästare:

Skapa en bra sammanhållning och god stämning inom klubbmästeriet, utveckla klubbmästeriets arrangemang såsom fredagsfesterna samt att få fler studenter att upptäcka klubbmästeriet.
Kontakt: david.edsman@jurstud.com
Favoritkurs: Civilrätt D/Skatterätt
Vilken Pokémon är finast: Starmie

Anastasia Matveeva Beckman

Informationssekreterare

Ålder: 22
Termin: 5
Beskriv dig själv med tre ord: Strategisk, otålig, viljestark
Vad har du för ambition som informationssekreterare:

Att utveckla föreningens kommunikation, både internt och externt. Största målet är att skapa en ny hemsida som kommer bl.a. att underlätta medlemshanteringen och vårt samarbete med Mecenat.
Kontakt: anastasia.matveeva@jurstud.com
Favoritkurs: Civilrätt B
Vilken Pokémon är finast: Den där galna katten i Team Rocket

Benjamin Namini

Överfadder

Ålder: 24
Termin: 8
Beskriv dig själv med tre ord: Guld, pokaler och troféer
Vad har du för ambition som överfadder:

Att fortsätta utveckla insparken så att alla nya jur studs får en bra och trygg start på programmet oavsett bakgrund eller tidigare förutsättningar, så att jag efter åtta terminer inom fadderiet i höst stolt ska kunna överlämna fadderifacklan vidare till nästa eldsjäl.
Kontakt: benjamin.namini@jurstud.com
Favoritkurs: Processrätt
Vilken Pokémon är finast: Star(is)mie

TEXT Mikaela Thuresson
FOTO Juridiska föreningen

Mårten Schultz om näthat och juridik

MÅRTEN SCHULTZ är ett namn som de flesta inom juridikens värld känner till. Oavsett om det är som professor, poddare eller skribent. För iusbäraren berättar han om hur vägen mot att bli professor på Stockholms universitet sett ut samt om sitt arbete mot näthat.

Har juridik alltid varit självklart för dig?

– Ja det var det nog. Det var självklart att jag skulle läsa juridik. Det är preskriberat nu men jag sökte faktiskt även till Handelshögskolan. Men jag sa redan i ett ”vad ska du bli när du är stor”-prat i skolan att jag ville bli rättsvetenskapsman. Då hade jag en romantisk bild av jurister med tweedkostymer som sitter i gamla bibliotek och läser svåra saker. Sen var min pappa även jurist så jag hade lite inblick i juridikens värld. Men mycket av intresset kom även från att se en TV-serie som heter Lagens änglar.

Vilket var ditt favoritämne när du pluggade på Stockholms universitet?

– Jag klarade mig ganska bra i överlag med vissa svackor. De svackorna var däremot inte så djupa. Jag gillade allmän civilrätt redan då, och så gillade jag allmän rättslära. Specialkurserna också såklart men det gör väl alla, då får man ju välja det man tycker är roligt.

Och idag är du professor på Stockholms universitet, hur var vägen hit?

– Det som blev avgörande var att jag var forskningsamanuens i slutet av studierna. Bland annat för Jan Hellner och Jan Kleineman och då halkar man enkelt in i den världen. Sedan var jag intresserad av vetenskaplighet och vetenskapliga frågor så jag läste en examen till i filosofi med inriktning mot vetenskapsteori. Efter det satt jag ting och under den tiden blev jag uppringd av Jan Kleineman som tyckte att jag skulle ingå i ett europeiskt forskningsprojekt. Då var jag halvvägs inne på en forskarbana och sökte till forskarutbildningen.

Hur upplevde du att sitta ting?

– Det var jättebra. Framför allt var det nyttigt att se juridiken från sin praktiska sida. Det är inte som att jobba på en affärsjuridisk byrå utan det är blandad juridik. Det var viktigt, men ännu viktigare var nog att se människor. Ibland trasiga människor, ibland tuffa människor och se hur juridikens mekanismer faktiskt slår. Hur juridiken förändrar människors liv och tillvaro i grunden.

Du har arbetat väldigt mycket med näthat, hur kom du in på det spåret?

– Det är väl en produkt av lite olika ingångar. Det hänger delvis ihop med min forskarroll men jag har också arbetat ganska länge mer praktiskt med brottsofferfrågor. Jag skrev min bok om näthat efter min avhandling som handlade om kränkning och jag har även suttit i Brottsoffermyndighetens nämnd i sex år nu.

Sen har jag ju själv varit väldigt intresserad av hur juridiken och jurister förhåller sig till det digitala. Jag startade tidigt en blogg om juridiken när ingen annan hade gjort det och jag började twittra om juridik tidigt. Där var jag dock inte alls först. Men jag gillar idén om att juridiken tar plats i de sammanhang där människor nu byter information. Sen så växte mitt intresse ihop med en diskussion med en kompis till mig som är chef

“ Det värsta för yttrandefriheten är att ha det som vi har idag.

på Google. Min tanke var från början att starta upp ett forskningsinstitut och det växte fram på ett speciellt sätt. Google är nu vår huvudsponsor.

Har du själv blivit utsatt för näthat?

– Ja, det blir ju alla som är synliga. Om jag har blivit utsatt för brott på nätet? Ja, det har jag. Men jag har hittills inte blivit hotad på ett sätt som har gjort mig riktigt rädd. Sen blir man lite mer hårdhudad om man twittrar som jag gör. Jag skriver inte så kontroversiella saker men det är många som läser nu för tiden och då blir det en hel del som inte gillar det jag skriver, oavsett vad jag skriver. Så ja, varje vecka blir jag utsatt för brott på nätet. Men inget som påverkar mig.

Har du något exempel?

– Det är mest förtal. Det stör mig inte så mycket. Om anonyma personer säger att jag har plagierat min doktorsavhandling så rör det mig inte i ryggen längre. Sedan blir jag ifrågasatt i min forskarroll ibland. GW Persson-anklagelsen om att jag bara är en publik person som bryr mig om att synas och inte faktiskt forskar. Det stämmer dock inte alls, man blir inte professor av att bara skriva för Svenska Dagbladet, snarare tvärtom. Sedan har jag också som så många andra råkat ut för en del sexuella kränkningar, några dick pics i sociala medier och så där.

Har du något exempel på något specifikt näthat som du har sett mot andra?

– När jag blev uppmärksammad på de här hämndporrsidorna för några år sedan så tog det ordentligt. Det reagerade jag på för det är ju en helt ny nivå av hat. Särskilt de här kommersiella sidorna som har en affärsidé att hata kvinnor. Det var väldigt omtumlande. Man ska inte generalisera, men det rör sig oftast om män som lägger upp bilder eller filmer på kvinnor. Ofta i sexuella situationer, så har det varit redan innan det fanns internet. Det finns ett känt fall från 1992 där en man måste ha suttit och för hand kopierat och VHS-kassetter. Så den typen av sexuella

kränkningar är inget nytt. Men det här kommersiella och extremt råa, det de här hämndporrsidorna står för, det tog lite extra.

Vad är dina tankar om utredningen gällande utvidgat straffansvar för näthat?

– Jag är ju jävig då jag var expert i utredningen. Jag var dessutom med och pitchade in idéerna som ligger till grund för utredningen. Vårt institut var med och fick träffa dåvarande justitieminister Beatrice Ask och de andra rättspolitiska företrädarna för allianspartier. Utredningen tittar ganska mycket på det vi bad politikerna

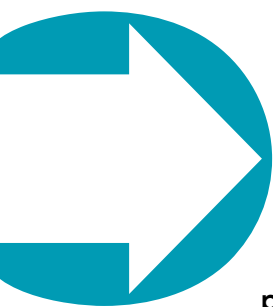
Sveriges Ingenjörer

Lär dig arbetsrätt i praktiken

Är du intresserad av arbetsrätt? Hos oss kan du få möjlighet att jobba extra och få en värdefull erfarenhet och kunskap om arbetsrätt, utanför kursböckerna.

Hos oss får du in en fot på arbetsmarknaden och i branschen. Det finns många duktiga kollegor som man kan diskutera med och lära sig av. Det är kunskap som det inte går att läsa sig till.

Läs mer och ansök här: svengingenjorer.se/juriststudent

att titta på. Det finns förstås många andra som strävat mot samma sak.

Tror du att en ny lag kan göra någon skillnad? Hur kommer yttrandefriheten att påverkas?

– Jag tycker att det här förslaget är väldigt bra. Det här att yttrandefriheten inskränks kan man vrida och vända på hur många sätt som helst. Om det här förslaget köps så ändras reglerna i brottsbalken vilket även har påverkan på tryckfrihetsområdet. Men, man får komma ihåg att yttrandefriheten å ena sidan och integriteten å andra sidan är två grundläggande intressen av friheter som båda är lika viktiga. Vi har en tradition i Sverige av att tycka att yttrandefriheten är viktigare än andra intressen och det tycker jag är fel. Äganderätten,

religionsfriheten, rätten till en rättvis rättegång; det här är alla fundamentala rättigheter och ingen av dem ska ha företräde framför någon annan.

Den här oron som uttrycks ibland om att dessa regler skulle påverka yttrandefriheten är flummig. Det är mest en allmän oro, den är inte precis. Det finns inget ”den här regeln kan leda till en yttrandefrihetsinskränkning som är viktig”. Det är mer att det är en slippery slope: ”börjar vi här så kommer det att gå åt helvete med den svenska yttrandefriheten”. Det är ett ganska svagt argument.

Sedan den sista grejen som jag vill säga och detta tror jag verkligen på. Det värsta för yttrandefriheten är att ha det som vi har idag. Nämligen att vi inte vet. Vi vet inte vad ofredanderegeln mer precis kan göra på internet till exempel. När den slår eller inte slår. Får man sprida nakenbilder eller inte? De flesta tycker väl naturligt att man inte bör få det. Men får vi göra det idag? Ja ibland, även om vissa domstolar har dömt för förtal. Det tycker jag är konstigt men de har hänt i några fall. Det är förmodligen inte tillåtet enligt personuppgiftslagen i många fall men det finns det inga domar på. När vi inte vet vad rättsläget säger så kan det ofta leda till självcensur. Därför tror jag att den

här utredningen gör väldigt mycket för att stärka yttrandefriheten i och med att den klarlägger gränser.

Tror du annars att en lagstiftning skulle kunna ändra normer gällande näthat?

– Ja det tror vi väl? Exemplet med barnaga brukar alltid tas i dessa situationer. Det finns forskare som inte är jurister som har visat att anledningen till att barnagaförbudet fungerade bra i Sverige och även kom att bli normförändrande var att det krokade in i en samhällspsykologisk process. Den kom i rätt läge. Det kom med en utveckling som redan var på gång.

Nu kan vi i ett mainstream-Sverige se en ökad förståelse för att kränkningar på nätet kan vara förödande för människor. Jag tror att de här förslagen, om de blir lag, kanske kan bidra till att få människor att se detta som ett allvarligt samhällsproblem. Kanske, vem vet. Men jag kan sammanfattningsvis säga att jag inte tror att straffrättsreglerna har så stor betydelse för kulturella värderingar utan de får förändras på annat sätt. Och jag tror att de håller på att förändras.

TEXT Annelie Brithén Lundbäck

FOTO Niklas Bolin Djanajeff

**FAKTA
MÄRTEN SCHULTZ**

Familj: Fru och två döttrar på 8 och 12 år.
Ålder: 42 år.
Arbete: Professor på Stockholms universitet.
Grundare samt ordförande av Institutet för Juridik och Internet.
Driver Juridikpodden tillsammans med Tove Lindgren.
Favoritbok: Fallet – Albert Camus.
Om du fick välja en superkraft: Odödlig.

Näthatet – en smutskastningskampanj med tydliga mönster

ÄR DU VIT OCH MAN? GRATIS! Då slipper du förmodligen ta emot mycket hat och hot på nätet. När The Guardian nyligen sammanställde alla kommentarer på sin sajt sedan år 2006 visade det sig att mest utsatta för näthat var kvinnliga och ickevita journalister (surprise!).

SOM kvinna i journalistbranschen lär en sig snabbt vilka ämnen som genererar mest elakheter. Precis som The Guardians granskning visade så är ämnen som feminism och våldtäkt värst. Om du har ditt namn på en sådan artikel kan du snabbt räkna med att ha inkorgen full av mail som talar om att du är alkoholist, hora eller bara allmänt obegävad. När jag utbildade mig till journalist visste jag att det var såhär.

Ändå blev jag chockad när jag kom ut och jobbade och såg med egna ögon hur öppet och vidsträckt människor kränker varandra på internet. Min första vecka som praktikant på en lokal kvällstidning såg jag hur en kollega hade skärmdumpat ett urval av de rasistiska kommentarerna som han fick läsa till morgonkaffet varje dag. Det är det värsta med näthatet, det tydliga mönster i fråga om vilka det riktas mot. Hatet på nätet är inte slumpmässigt. Det är en kampanj för att tysta människor från utvalda samhällsgrupper. En kampanj som i förlängningen leder till självcensur.

Men frukta inte! Det finns vissa ämnen som alla verkar kunna diskutera fritt på nätet utan att bli vare sig mordhotade eller kränkta. Enligt The Guardian levererades mycket respektfulla kommentarer under artiklar om bland annat – trumvirvel tack – CRICKET! Alltså... cricket...? Är det cricket vi ska börja ägna oss åt för att få en respektfull och konstruktiv samhällsdebatt? Vad är ens cricket? Hur spelar en cricket? Senast för en vecka sedan hörde jag en person på Sveriges Radio konsta-

tera att näthatet inte är ett hot mot det fria ordet och demokratin. Han menade att i slutändan resulterar inte alla hot och glåpord i någon märkbar självcensur. Han kanske mest läser cricketförbundets nyhetsmagasin på nätet. Själv är jag övertygad att bara det faktum att vi vet redan innan vilka ämnen som genererar hatet och vilka det kommer att riktas mot är ett enormt demokratiskt problem. Uppenbarligen deltar inte alla i samhällsdebatten på lika villkor.

Ofta när de här frågorna diskuteras är det någon som lite högfärdigt nämner demokratin stora grundval, yttrandefriheten. De kan säga till exempel såhär: ”Ja, men det är ju svårt att dra gränsen mellan vad som får och inte får sägas. Vi har ju trots allt yttrandefrihet”, och så vidare. Som att näthatet var något slags pris vi får betala för att för vår frihet att yttra våra tankar. Tanken bakom yttrandefriheten är inte att vissa specifika grupper ska ta smällen för att det fria ordet ska få råda. Yttrandefriheten är det finaste och viktigaste vi har, men är det en rättighet att få kränka folk på nätet? I think not.

TEXT Amanda Redin

Denna bild är arrangerad.

NYTT LAGFÖRSLAG: Så ska integriteten skyddas på nätet

NY OCH UPPDATERAD LAGSTIFTNING behövs för att stärka den personliga integriteten på nätet. Det menar Gudrun Antemar, lagman på Förvaltningsrätten i Stockholm, som nyligen lagt fram utredningen Integritet och straffskydd.

V I HAR HAFT ETT BRA straffrättsligt skydd för människors ära men behöver ett mer modernt skydd som inriktar sig på integriteten och människovärdet, säger hon.

Regeringen beslutade i maj 2014 att göra en översyn av det straffrättsliga skyddet för enskildas personliga integritet och vissa frågor om brottskadeersättning. Gudrun Antemar förordnades som särskild utredare och har tillsammans med en expertgrupp undersökt dessa frågor.

– Vi har haft i uppgift att reda ut hur straffskyddet kan förstärkas när det gäller den personliga integriteten. Dels genom att titta på de brott som redan finns, olaga hot, ofredande, förtal och förolämpning och se hur lagstiftningen fungerar mot bakgrund av teknikutvecklingen och andra samhällsförändringar. Dels genom att föreslå en ny straffbestämmelse mot spridning och se över lagen om brottskadeersättning när det gäller grova ärekränkingsbrott.

Ett av förslagen som utredningen presenterar är en helt ny bestämmelse i brottsbalken om olaga integritetsintrång. Den innebär i korthet att den som

sprider en bild eller annan uppgift om någon på ett sätt som är ägnat att medföra kännbar skada för den som uppgiften rör kan straffas för det. Liksom när det gäller förtalsbrottet finns en regel om att gärningar som är försvarliga inte ska medföra straff.

– Det finns ett stort behov av en sådan bestämmelse, det finns idag inget tydligt lagskydd för privata uppgifter som inte nödvändigtvis är vanärande. Tekniken tillåter att de sprids och det finns inte ett tillräckligt starkt skydd för integriteten idag.

Hon förklarar att det också finns ett stort behov av att modernisera och uppdatera den lagstiftning vi har idag, som är från 60-talet, och anpassa den till dagens teknik. Det finns även ett klart behov av att utöka möjligheten till brottskadeersättning vid grova förtalsbrott samt att kunna få bort det som en gång lagts upp. I de sistnämnda fallen, menar hon, är en utvidgning av lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (den s.k. BBS-lagen) den enda möjligheten.

– Uppenbara olaga integritetsintrång eller olaga hot på elektroniska anslags-

tavlor ska man vara skyldig att ta bort enligt vårt förslag.

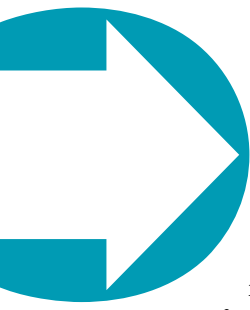
Teknikutvecklingen ger stora möjligheter att sprida uppgifter om andra. Dagens lagstiftning är inte alltid tillräcklig.

– Ett exempel är så kallad hämndporr. Med hjälp av nuvarande lagstiftning kan man komma åt en spridning av filmer i vissa situationer men inte i alla. Det handlar om uppgifter som i sig inte är nedsättande som HD uttalat, och ändå är det bestämmelsen om förtal som blir tillämplig med dagens reglering. Men det som brukar kallas hämndporr handlar inte om nedsättande uppgifter utan om mycket privata uppgifter. Det är alltså inte ärekränkande utan mycket privat information. Därför är det bättre med en bestämmelse mot olaga integritetsintrång.

– Det finns även ett fenomen på nätet som innebär att man filmar någon som blir misshandlad. Det finns också andra liknande situationer, t ex att filmer tas på trafikolycksoffer och sedan sprids. Detta kan man komma åt med bestämmelsen om olaga integritetsintrång. Vi föreslår att det ska vara olagligt att sprida bilder på den som utsatts för ett allvarligt brott eller bilder på någon som befinner sig i en utsatt situation. Det finns inte någon sådan motsvarighet i dagens lagstiftning, så det innebär en stor förbättring.

Jag frågar om hon anser att den föreslagna bestämmelsen mot olaga integritetsintrång är det viktigaste förslaget i

utredningen.

– Den är viktig, men en annan sak som också är viktig är att man på ett tydligare sätt kan väga in sättet för och omfattningen av spridningen när man bedömer straffvärdet för t.ex. förtal.

Det som varit den största utmaningen under arbetets gång har varit att noggrant väga de två grundlagsskyddade rättigheterna yttrandefrihet och integritet mot varandra och att också åstadkomma bestämmelser som uppfyller kraven på rättssäkerhet och förutsebarhet.

– Vi har gjort noggranna överväganden i varje lagrum och det har varit väldigt viktigt.

– Det krävs att lagstiftningen är tydlig och klar, om inte så kan det leda till själv-censur. Å andra sidan måste lagstiftningen kunna tillämpas från rättsväsendets sida. Det finns flera dimensioner och det är viktigt att landa rätt i avvägningarna.

Åtskilliga sidor av utredningen ägnades åt att resonera kring yttrandefrihet och integritet. En utvidgning av BBS-lagen skulle å ena sidan kunna leda till en sorts själv-censur. Högt uppställda krav på innehavare av elektroniska anslagstavlor skulle kunna leda till färre plattformar för människor att uttrycka sina åsikter. Å andra sidan finns en risk att journalister undviker vissa debatter på grund av rädsla att utsättas för hot och kränkningar via dessa plattformar. Jag frågar om det verkligen är realistiskt att kunna tillgodose båda dessa intressen effektivt med hjälp av lagstiftning.

– Man måste i alla fall försöka. Vi har sett att det verkligen behövs ett skydd för integriteten som gör att man vågar delta i debatten, det gäller inte bara journalister utan envar. Teknikutvecklingen har gynnat yttrandefriheten men det gäller att de baksidor som finns kan hanteras. Med en lagstiftning mot olaga integritetsintrång blir det klarare vad man får och inte får sprida.

Det handlar om att göra lagstiftningen uppdaterad och anpassa den till den teknik som finns idag, menar hon. Samtidigt

kan det vara en utmaning när tekniken ständigt går framåt.

– Det gäller att göra lagstiftningen så teknikneutral som möjligt, men man ska inte tro annat än att tekniken med jämna mellanrum ställer krav på att lagstiftningen uppdateras.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) kom förra

året ut med rapporten ”Polisanmälda hot och kränkningar mot enskilda personer via internet”. De fann att 96% av anmälda hot och kränkningar på nätet läggs ner av polis eller åklagare. Hälften av dessa läggs ner på grund av ”utrednings- eller bevisvärigheter”. Jag undrar om detta kommer att förändras, och om fler kommer att anmäla, om en lagändring i enlighet med förslagen träder i kraft.

– Vi har sett att polis och åklagare har funnit den gamla lagstiftningen svår att tillämpa. Med en ny lagstiftning, som vi försöker göra så tydlig som möjligt med tydliga förarbeten, så kan bestämmelserna bli lättare att tillämpa.

– Den som utsätts för brott ska anmäla det och man bör ha förtroende för att polis och åklagare hanterar brotten enligt gällande bestämmelser. Mycket av det vi pratar om har förut handlagts som ärekränkingsbrott och där finns en stark åtalsbegränsningsregel som innebär att polis eller åklagare inte i första hand ska agera, utan den enskilde ska agera. De grävsta fallen faller ofta under allmänt åtal. Olaga integritetsintrång gäller intrång i privatlivet och hamnar i fjärde kapitlet, det innebär att polis och åklagare ska agera om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts. Det kan påverka anmälningsbenägenheten om man tror att man faktiskt kan få hjälp, men det är väldigt svårt att förutse. Vi har ingen uppskattning om mörkertalet.

På frågan om polisen skulle få ännu fler anmälningar än vad de kan hantera till följd av att fler kränkande beteenden

på nätet blir brottsliga, svarar hon att det inte alls behöver bli så.

– Det kan lika gärna innebära att de bygger upp kompetens utifrån den nya lagstiftningen och det är precis det som

“ Ny och uppdaterad lagstiftning på området kan bidra till att minska förekomsten av hot och kränkningar på nätet på flera sätt,

jag tror kommer att hända. Jag tror att man redan nu är intresserad av att bygga upp den kompetensutvecklingen, jag kan inte svara på om den pågår men jag tror det.

Ny och uppdaterad lagstiftning på området kan bidra till att minska förekomsten av hot och kränkningar på nätet på flera sätt, menar Gudrun Antemar. Bland annat genom att påverka människors värderingar.

– Straffrättslig lagstiftning måste ju till, dels för att beivra brott men också för att påverka normerna. Tydlig lagstiftning verkar normbildande och det är tydligt att det måste till en diskussion om hur vi vill förhålla oss till varandra. Det gäller alla, vuxna i skolan, föräldrar, barn och kamrater.

Än är det dock tidigt att spekulera i om en ny lagstiftning kommer träda i kraft vid årsskiftet och hur innehållet i så fall kan komma att se ut.

– Jag hoppas att vi ser en ny lagstiftning, men det bestämmer ytterst riksdagen. Jag har inte sett remissvaren, och remisstiden har ännu inte gått ut, men jag kommer naturligtvis att läsa dem med intresse och jag är nyfiken på hur det blir i slutändan.

TEXT Mikaela Thuresson

FOTO Malin Westén

KORT OM FÖRSLAGEN

NY! Olaga integritetsintrång:

Straffansvar för den som gör intrång i någon annans privatliv genom att sprida bild eller annan uppgift på ett sätt som är ägnat att medföra kännbar skada för den som uppgiften rör.

Ska gälla den som gör intrång i någon annans privatliv genom att sprida:

- » bild eller annan uppgift om någons sexualliv,
- » bild eller annan uppgift om någons hälsotillstånd,
- » bild eller annan uppgift om att någon utsatts för ett allvarligt brott,
- » bild på någon som befinner sig i en mycket utsatt situation, eller
- » bild på någons nakna kropp.

Straffet för brott av normalgraden ska vara böter eller fängelse i högst två år. Enligt förslaget ska det även införas ett grovt brott. Straffet för grovt brott ska vara fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Förslaget innehåller ett undantag från straffansvar i de fall då spridningen, med hänsyn till syftet och övriga omständigheter, var försvarlig.

Olaga hot, 4 kap 5 § BrB

Hot blir straffbart om det är ägnat att framkalla allvarlig oro, i stället för som tidigare allvarlig fruktan.

Tillämpningsområdet utvidgas till att avse hot om brott mot den enskildes frihet eller frid. Det kan vara straffbart att hota med att utsätta någon för ett olaga integritetsintrång och att hota någon med ett hemfridsbrott. En utvidgning av bestämmelsen innebär också att förtäckta hot om brottsliga gärningar kan träffas av straffansvar i större utsträckning än i dag.

Ofredande, 4 kap 7 § BrB

Straffansvar för gärningar som kan innebära kännbara fridskränkningar. Idag kan den som ”handgripligen antastar el-

ler medelst skottlossning, stenkastning, oljud eller annat hänsynslöst beteende eller just ofredar annan” dömas för ofredande.

Den nya straffbestämmelsen föreslås inbegripa hänsynslösa beteenden som:

- » angrepp på den fysiska och rumsliga sfären,
- » andra angrepp som stör någons lugn, harmoni och sinness tillstånd och
- » ageranden som tvingar någon att tåla olägenheter eller utföra dispositioner inom den privata sfären.

Brottet fullbordas vid ett fysiskt gränsöverskridande eller när angreppet uppfattas av den angripne. Ett enstaka yttrande ska under vissa förhållanden kunna innebära ett straffbart ofredande, i de fall innehållet och sättet meddelandet framförs på kan anses utgöra en kännbar fridskränkning.

Förtal och grovt förtal, 5 kap 1 och 2 § BrB

Moderniseras och utformas i linje med hur den kommit att tillämpas. Rekvisiten för grovt förtal förtydligas.

Den som lämnar uppgift om att någon är brottslig eller annan nedsättande uppgift om någon döms för förtal, om uppgiften var ägnad att skada anseendet hos den som uppgiften avser. Rekvisitet ”klander-värd i sitt levnadssätt” skrotas, eftersom uttrycket i dag framstår som en överflödigt exemplifiering som närmast tar sikte på moraliska värderingar gällande vissa levnadssätt. Uppgifter om någons levnadssätt, levnadsvanor, beteenden eller liknade omständigheter omfattas i stället av en allmän regel som straffbelägger lämnande av nedsättande uppgifter.

Vid avgörandet av om ett förtalsbrott är grovt ska uppgiftens innehåll, sättet för spridning av uppgiften och omfattningen av spridningen beaktas.

Förolämpning, 5 kap 3 § BrB

Det ska tydliggöras att gärningar som kan kränka någons självkänsla eller värdighet omfattas av straffansvar. Beskrivningen av vilka gärningar som kan utgöra en förolämpning moderniseras.

Olaga hot, förtal och förolämpning som tryck- och yttrandefrihetsbrott

Brottskatalogen i tryckfrihetsförordningen anpassas språkligt och innehållsmässigt till de ändringar som föreslås i BrB gällande olaga hot, förtal och förolämpning. Genom den hänvisning som görs i yttrandefrihetsgrundlagen kommer ändringarna även få genomslag på YGL:s tillämpningsområde.

Lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen)

Utvidgas till mer allvarliga brott mot den personliga integriteten. En utvidgning av tillhandahållarens ansvar kan göras om den inte blir större än att yttrandefriheten fortfarande värnas och kraven på rätts-säkerhet och legalitet tillgodoses.

Olaga hot och olaga integritetsintrång bör omfattas av en utvidgning av straffansvaret enligt BBS-lagen.

Brottskadeersättningslagen (2014:322)

Rätten till ersättning ska omfatta kränkning som sker genom grovt förtal och ska bestämmas enligt de regler som gäller för de brott som idag kan ge rätt till ersättning för kränkning.

Införs förslaget om olaga integritetsintrång kommer vissa brott som idag bedöms som grovt förtal i stället att falla in under bestämmelsen om olaga integritetsintrång. Det innebär en rätt till brottskadeersättning på samma sätt som för andra brott som regleras i 4 kap BrB.

Källa: Integritet och straffskydd, SOU 2016:7

Panelamtal om EU-lagstiftning mot näthat

NÄTHATET ÄR ETT HOT MOT DEMOKRATIN och har blivit vardagsmat för journalister, politiker och privata användare på nätet. Många anser att ny lagstiftning krävs, men är vi beredda att betala med vår yttrandefrihet?

SEDAN brottsbestämmelser som förolämpning och olaga hot infördes i brottsbalken har mycket hänt, särskilt med tanke på den tekniska utvecklingen. Från olika håll har det börjat ställas krav på att lagstiftningen måste bli mer modern. Ett panelamtal om dessa frågor ägde rum i Europahuset i Stockholm den 22 april.

På plats under samtalet var bland annat Walo von Greyerz, kansliråd på Justitiedepartementet, som anser att det straffrättsliga skyddet är otillräckligt eftersom det helt enkelt inte är anpassat efter kommunikation på internet och därmed inte täcker alla gärningar.

Björn Wiman, kulturchef på Dagens Nyheter, menar att ju mindre lagstiftning som behövs på yttrandefrihetsområdet desto bättre. Enligt honom krävs en folkupplysningsinsats och att sociala medier tar ansvar för att stoppa näthatet i forumen. Det bästa sättet är att få de stora aktörerna som Twitter, Google och Facebook att inse att de är publicister. De kommer att inse att de inte kan göra anspråk på att vara anständiga forum om de inte håller rent och städar upp i kommentarsfälten. När det sker frivilligt från deras sida och inte genom hot om kriminaliserande lagstiftning sänder det ut rätt signaler, menar Wiman.

Linnéa Engström, europaparlamentariker (MP), tror också på ett självansvarande beteende bland aktörerna och

att var och en ska ta ansvar för vad de skriver. Hon menar att vi inte enbart kan lagstifta bort problemet. Föräldrar och skola måste till exempel ta ansvar för det som händer på nätet i lika stor utsträckning som för det som händer i det verkliga livet. Enligt henne är det viktigaste att ha en öppen och transparent dialog, även om hon instämmer i att en modernisering av den nationella lagstiftningen är nödvändig. Däremot tycker hon inte att gemensamma EU-regler behövs och anser att vi inte ska ge EU ökad kompetens genom att lagstifta på EU-nivå.

Wiman anser att problemet har en internationell karaktär och menar att det uppstår svårigheter när exempelvis Google anpassar sig efter den lagstiftning som gäller i varje enskilt land. Individerna måste ha samma möjligheter att höra av sig och be Google ta bort information, annars är ju risken att den som inte har den möjligheten låter bli att skriva något alls för att slippa utsättas för näthat. Han tror dock inte att EU-lagstiftning på området är lösningen utan att företagen behöver utarbeta gemensamma etiska koder för att åtgärda problemet.

Tobias Hedlin, pressansvarig vid Institutet för Juridik och Internet, är av en annan uppfattning och menar att det redan finns riktlinjer hos företag men att de inte efterföljs. Enligt honom måste det finnas ekonomiska incitament, eftersom anledningen till att de inte följer

sina egna regelsystem idag antagligen är för att det är för dyrt.

Olle Ludvigsson, europaparlamentariker (S), delar Hedlins uppfattning i den frågan och anser att lagstiftning behövs när vi inte kan lösa problemen på annat sätt, och när det nu finns gemensamma etiska koder som inte efterföljs finns det ingen annan utväg än att lagstifta på EU-nivå.

Under samtalet berättar Martin Aagård, journalist på Aftonbladet Kultur, att näthatet påverkar hur hans kollegor väljer att uttrycka sig. Dessutom menar han att risken för trakasserier gör att även privatpersoner undviker politiska debatter.

Problemet med självrensning till följd av näthat har lett till diskussioner i media om hur det egentligen står till med vår yttrandefrihet och frågan är om inte motståndarna till ny lagstiftning ignorerar ett stort yttrandefrihetsproblem till förmån för ett litet. När någon skräms till tystnad är det ett allvarligt demokratiproblem.

TEXT Emelie Andrén

FOTO Europeiska Unionen 2016

DU KAN KLANDER AV SKILJEDOM PÅ DINA FEM FINGRAR.

MEN VET DU VILKEN SOM VAR DEN FÖRSTA 3D-FILMEN?

En av våra delägare regisserar teater, en biträdande jurist djupdyker på vrak och en annan komponerar filmmusik. Vad brinner du för?

Lindahl är en av Sveriges ledande advokatbyråer. Vi har tagit oss hit genom att kombinera jobberfarenhet med kunskap hämtad från världen utanför kontoret – där affärer görs. Därför söker vi dig som kan och vet saker även utanför affärsjuridiken. Du som i slutändan kan visa oss och våra klienter vad riktig specialistkunskap är.

Välkommen till lindahl.se

”Vår studiekamrat dödades i Bryssel”

DAVID MUNCK RESTE TILL BRYSSEL och träffade några juridikstudenter efter terrorattaken. Två av dem var nära vänner till en jur stud som dödades.

DEN 22 mars utsattes Bryssel för ett terrordåd av ”Islamiska Staten”, även kallad Daesh. Terroristerna sprängde två bomber på flygplatsen och en på Maalbeeks t-banestation. De mördade totalt 32 personer, medan över 300 skadades.

Ett av dödsoffren var jur stud på universitet Saint-Louis i Bryssel och medlem i European Law Students' Association (ELSA). Han var i Maalbeek när bomben detonerade. Hans nära vän Arnaud Picque förklarar:

– Hans föräldrar är nedbrutna och orkar inte se familjenamnet i media mer, men du kan skriva hans smeknamn ”Kelsen”! Han gillade rättsfilosofi, och särskilt österrikaren Hans Kelsens ”rena rättslära”.

Elisabeth Chansay-Wilmotte, också nära vän, tar vid:

– En vän ringde och undrade om jag var i säkerhet. Först förstod jag inte varför jag fick frågan, men på campus pratade alla om vad som hänt. Universitetet stängde ner vid tvåtiden på eftermiddagen den dagen. Vi kollade på Facebook om våra vänner var ”marked safe”. Från ”Kelsen” hörde vi ingenting.

Hon är nära tårarna och klarar inte att säga mer. Vi håller en tyst minut för ”Kelsen” i konferensrummet vi lånat. Sedan säger Arnaud:

– När han nyligen fyllde tjugio gav vi

honom en bok i rättsteori. Han blev så glad! Han var en verklig rättspositivist.

Jag berättar att jag skrev examensuppsats om rättsfilosofen Joseph Raz, också positivist men med en bredare definition av begreppet lag. Hans Kelsen ansåg ”lex imperfecta” utan sanktioner inte vara riktig lag, utan jämförbar med om det i lagboken stod att ”Winston Churchill var en stor man”. Raz betonar däremot, utöver sanktionsmöjligheterna, också lagens moraliska anspråk.

Nu ler Arnaud och Elisabeth igen. Arnaud säger att ”Kelsen” skulle ha gillat att diskutera med mig om han fått leva. Gauthier Vlassenbroeck tillägger att den pluralistiska rättsfilosofin hos Herbert Hart (som Raz influerats av) i hög grad påverkat Saint-Louis juristutbildning, vars tvärvetenskapliga approach innefattar kurser i filosofi, psykologi, ekonomi och sociologi. Arnaud berättar att ”Kelsen” gillade detta, t.ex. att lära sig Belgiens historia för att förstå den komplexa konstitutionens framväxt. ”Kelsen” spelade också improviserad teater,

Jérôme, Arnaud, Elisabeth och Nicolas är delegater i Bryssels studentpolitik.

medan Arnaud deltar i spexet, där lärarna imiteras. Han fortsätter:

– Dagen för attacken skulle vi träffas för ett grupparbete i straffrätt, men ”Kelsen” kom inte. Hela dagen sökte jag livstecken. På natten sa min flickvän att han hittats död.

Rebecca Lavens berättar:

– Jag hade lektioner på förmiddagen, men läraren överröstades av sirener. Senare såg jag polisbilar, ambulanser och militärer. Jag gick till min studentkorridor. Vi som bor där satt tillsammans vid TV:n hela dagen och följde vad som hände.

Mehdi Warnier har halvmarockanskt ursprung. Han säger:

– Det högerextrema partiet Vlaams Belang använder terrordådet för att hetsa mot araber. Jag följer den bullshit som de skriver. Bland studiekamrater

och andra möter jag däremot överväldigande vänskap och förståelse. Jag gillar mångfalden i Bryssel.

Belgien består av tre regioner med stort självstyre: Flandern vari talas flamländska, franskspråkiga Vallonien, samt Bryssel som officiellt är tvåspråkigt. I Vallonien finns också en tyskspråkig minoritet, med lokalt parlament i staden Eupen. I Bryssel ligger EU:s kommission och ministerråd. Europaparlamentet har huvudsäte i Strasbourg, men utskottsmöten och extra plenarsammanträden i Bryssel.

Den som vill läsa juridik i Bryssel kan söka franskspråkig utbildning på Saint-Louis eller flamländsk på katolska Leuven-universitetets satellitcampus i Bryssel på samma gata. Man kan välja tvåspråkigt. Båda undervisar även på engelska, och på båda läser studenten flera kurser samtidigt. På Saint-Louis kan fullgöras en treårig ”bachelor's degree” i juridik, och på Leuven/Bryssel därutöver en tvåårig masters. Rebecca och Mehdi, liksom Jérôme Ransquin, läser tvåspråkigt och verkar genom studentföreningen FritKOT för ökat utbyte och vänskap mellan vallonska och flamländska studenter.

– Jag kommer från i Oostende, vid flanderska kusten mot England, men mamma är vallon. Jag växte upp med båda språken. Jag är inskriven vid Leu-

Dagne Sabockyte vid Place de la Bourse.

ven/Bryssel men har hälften av lektionerna här på Saint-Louis, säger Rebecca.

– Jag är från Liège i Vallonien, men gick i skola på båda språken, säger Mehdi, som också talar flytande engelska då han pluggat ett år i Kanada, som också är tvåspråkigt; i Vancouver där Mehdi bodde talas engelska.

– Jag är från Chimay, känt för sitt öl, nära franska gränsen. Jag valde Bryssel av intresse för politik, säger Jérôme.

Också Gauthier studerar tvåspråkigt: – Jag har en flamländsk pappa och en franskspråkig mamma. De möttes i yrkeslivet. Den som jobbar i Bryssel möter båda grupperna, men på campus och på fritiden håller sig de flesta till den egna språkgruppen, menar han.

På Saint-Louis har man, en termin sista året, tre timmars undervisning i veckan om EU-rättens grunder med mycket case-studier. Jérôme påpekar att EU-rätten har stor inverkan på belgisk rätt och att han möter den under hela utbildningen. Nicolas Heremans, som har delvis japanskt ursprung och även han studerar tvåspråkigt, berättar vidare:

– På Leuven/Bryssel läser vi kursen EU- och internationell rätt, som ges på engelska med sex lektionstimmar i veckan hela andra terminen. Vi har gjort studiebesök på internationella domstolen i Haag. Nyligen besökte vi EU-domstolen i Luxemburg. Jag höll på att inte komma dit, för jag hittade inte mitt id-kort. Mina kamrater kontaktade snabbt EU-domstolens ordförande Koen Leanaerts, som också undervisar på Leuven/Bryssel, och han intygade vem jag är!

I Bryssel ligger också ELSA:s huvudkontor. På Place de la Bourse, där folk samlats och lagt blommor, flaggor, ljus m.m. efter attentatet, träffar jag Dagne Sabockyte, som 2015/16 sitter i ELSA:s internationella

styrelse, med ansvar för marknadsföring. Dessförinnan hade hon motsvarande post i först ELSA Stockholm, sedan ELSA Sverige. Hon är född i Litauen men kom till Sverige som tolvåring, och ska slutföra sin jur kand i Stockholm i höst. Hon kände inte ”Kelsen” personligen, men säger att styrelsen blev skakad av att en medlem dödats.

– Dagen för attacken var styrelsen på Malta för internationell föreningsstämma och firande av ELSA:s 35-årsjubileum. Jag loggade in på Facebook och uppmanades plötsligt markera ”safe”. Det kändes överkligt. Vi åtta i styrelsen har talat mycket om att vi inte ska läsa in oss utan fortsätta leva våra liv som vanligt och sprida ELSA:s budskap för kulturmöten. Annars har extremisterna delvis vunnit. Jag upplever att folk i Bryssel är öppna och vänliga, trots det som hänt.

– Jag gick kvällskursen i ”Legal English” som ordnas av juriststudenter i ELSA Stockholm. Den ger inga högskolepoäng, men ledde mig till engagemanget i ELSA vilket är bland det bästa jag gjort under min studietid. Jag har gjort många intressanta resor, bl.a. till England, Spanien och Rumänien, fått vänner för livet och utvecklats mycket både personligt och professionellt.

– Som styrelsemedlem får man bo gratis i ELSA-huset i Bryssel och får en mindre ersättning för mat och dagliga utgifter, men ingen riktig lön. De flesta har något stipendium, ofta från Erasmus Plus. Idag finns ELSA i 43 länder; i Sverige på sju fakulteter.

Själv hann jag också shoppa i Bryssel. Utanför gallerian genomsöktes man med metalldetektor. Före hemresan köade jag två timmar ute vid skalskyddet, där soldaterna hade k-pist och skyddsvästar, för att få gå in på flygplatsen. Dessa nu införda säkerhetsåtgärder i Bryssel visar kanske på något vi i Europa får vänja oss vid.

TEXT och FOTO David Munck

Från flykting till justitieråd

MAHMUT BARAN var 19 år gammal när han lämnade Turkiet och kom som flykting till Sverige. Idag har han ett av de högsta ämbetena i landet. Iusväraren träffade honom för ett samtal om ekonomi, juridik och rollen som en av landets högsta jurister.

USVÄRAREN träffar Mahmut Baran på Högsta förvaltningsdomstolen på Riddarholmen. För två år sedan utnämndes han till justitieråd.

– Jag kom till Sverige 1978 när jag var 19 år och började plugga 1984. Under mellantiden fick jag uppehållstillstånd, kompletterade mina gymnasiebetyg och bildade familj.

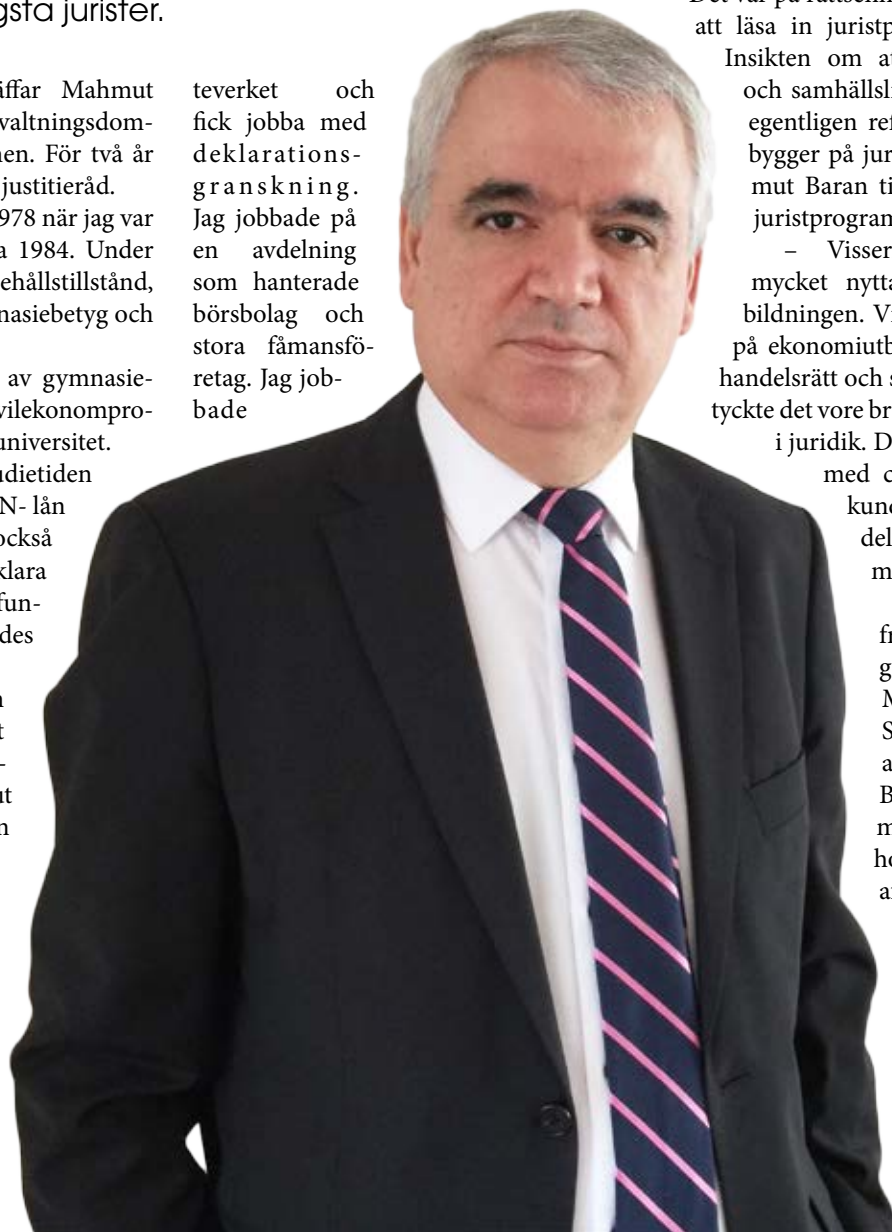
Efter kompletteringen av gymnasieexamen påbörjades civilekonomprogrammet på Stockholms universitet.

– Jag jobbade under studietiden som spärrvakt och tog CSN-lån samtidigt som min fru också jobbade så att vi skulle klara oss. I efterhand kan man fundera lite på hur vi lyckades klara av det.

Målet var att jobba som revisor. Efter att ha sökt ett antal jobb på de största byråerna var det till slut på Skatteverket som han hamnade.

– Min avsikt var att jag skulle jobba som auktoriserad revisor, men det blev inte så. Jag blev anställd av Skat-

teverket och fick jobba med deklara-tions-granskning. Jag jobbade på en avdelning som hanterade börsbolag och stora fåmansföretag. Jag jobbade

med den typen av företag i ett par år innan jag började på rättsenheten. Där hjälpte vi till med avancerade processer, stöd till revisorer och handläggare och med att ta fram remissvar på lagförslag.

Det var på rättsenheten som idén om att läsa in juristprogrammet kom. Insikten om att hela samhället och samhällslivet, utan att man egentligen reflekterar över det, bygger på juridiken drev Mahmut Baran till att vilja läsa in juristprogrammet.

– Visserligen hade jag mycket nytta av ekonomiutbildningen. Vi hade viss juridik på ekonomiutbildningen, främst handelsrätt och skatterätt, men jag tyckte det vore bra att ha en examen i juridik. Då kom jag överens med chefen om att jag kunde läsa in en viss del av juristprogrammet på arbetstid.

Efter examen från juristprogrammet lämnade Mahmut Baran Skatteverket för att bli advokat. Bakgrunden på myndigheten tog honom vidare till affärsjuridiken där han kom att bygga upp en skatteavdelning på en affärsbyrå.

– Jag blev klar med juristutbildningen och efter ett halvår blev jag tillfrågad av en advokatbyrå om jag inte ville komma och jobba hos dem. Jag gick sedan vidare till Bird & Bird där jag tillsammans med en tidigare kollega byggde upp skatteavdelningen, och två år senare blev jag delägare.

Från att ha drivit in skatter åt staten skulle Baran nu istället företräda klienter i skatterättsliga frågor.

– Jag har haft uppfattningen att man måste vara professionell och göra sitt bästa för sin uppdragsgivare. Då har det ingen betydelse om vem det är. När jag jobbade på Skatteverket försökte jag så gott det gick att vara objektiv och saklig gentemot de skattskyldiga, men samtidigt se till att man tar in den skatt som ska tas in. När jag sedan var på den privata sidan och hade andra uppdragsgivare var det viktigt att vara lojal mot dem. Man ska försvara klienten på bästa sätt, men det innebär ju inte att man ska gå utöver lagens gränser. Det finns också etiska regler som styr hur advokater ska agera. Jag kunde inte se några motsättningar, utan tvärtom tyckte jag att jag kunde ge bra stöd och försvar till klienten och på så sätt se till att det togs rätt beslut av myndigheter. Jag såg aldrig några egentliga konflikter mellan att ha haft de två rollerna.

Från att tidigare tillsammans med sina kollegor på Skatteverket ha varit med och bestämt vad som skulle gälla, i vart fall tills en högre instans bestämde annat, insåg han efter en kort tid att han inte var någon annan än en av många konsulter. Som konsult ska man återge sin tolkning om vad som är gällande rätt, och med den osäkerheten kan man aldrig lämna garantier.

– Då kan man också få problem med försäkringsbolaget, säger Baran och skrattar.

Möjligheten att kunna sätta det juridiska tänkandet i ekonomiska sammanhang genom de dubbla utbildningarna kom ofta väl tillhands.

– I alla fall som skattejurist är det bra att ha läst en ekonomiutbildning. Man är

absolut inte en sämre jurist utan ekonomiutbildning men jag tycker att det kan ha en viss betydelse. För affärsjurister kan det därför vara bra, även om man inte jobbar med skatterätt.

“ I Sverige finns möjligheten att utvecklas. Det finns inga begränsningar, utan stöd och studiemedel finns tillgängligt för alla.

Baran poängterar att den konstant snabba förändringstakten inom konsultbranschen var stimulerande. Han såg framför sig hur han skulle få jobba vidare med skatterätten fram till pensionen. Men så blev han uppringd och uppmanades att söka tjänsten som justitieråd.

– I slutet av 2013 skulle ett antal justitieråd med skatterättslig bakgrund pensioneras. Då blev jag uppringd och tillfrågad om jag skulle kunna tänka mig att söka en av tjänsterna. Det var en överraskning. Att ens bli påtänkt kändes extraordinärt.

Alla studenter på Juristprogrammet blir varje år inbjudna till Diskrimineringsdagen, som anordnas ideellt av en grupp studenter från olika terminer för att diskutera frågor som har koppling till diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen. På frågan om han någon gång upplevt sig diskriminerad svarar Baran:

– När jag var klar med min ekonomexamen hade jag ambitionen att bli revisor och skickade min ansökan till de största firmorna. Jag hade bra betyg och de sökte ekonomer, men jag fick inte ens komma på intervju. Men det är nog den enda gången jag upplevt det. När jag kom in på Skatteverket fick jag avancera och visa att jag kan göra ett bra jobb. Får man möjligheten att visa att man är bra på det man gör så finns det få hinder. I näringslivet är man professionell. De bedriver ingen ideell verksamhet utan vill tjäna pengar, och för att göra det behöver man de bästa personerna. Då är diskriminering

ganska dumt. Idag kan jag inte tänka mig att en advokatfirma låter bli att anställa någon på grund av etnisk eller religiös bakgrund, utan de tittar på betyg och kvalifikationer. Då handlar det om att du

som individ skaffar de bästa möjliga kvalifikationerna och det gör man genom att plugga.

De senaste månaderna har tusentals människor flytt sina hemländer. Många av de unga asylsökande kom, liksom Baran, ensamma till Sverige. Han tror att Sverige är ett land där fler personer kan göra likadana resor som han själv, men att det då finns krav på att man lägger ner tid och engagemang.

– I Sverige finns möjligheten att utvecklas. Det finns inga begränsningar, utan stöd och studiemedel finns tillgängligt för alla. När man inte har något ansvar för någon annan än sig själv är det hela upp till personen i fråga. Har man en drivkraft och en ambition att göra något med sitt liv så tror jag att man kan lyckas. Det finns inga begränsningar när det gäller att läsa på universitet förutom att uppfylla kriterierna, och det är upp till en själv. Har man ingen utbildning kan man skaffa sig en gymnasieutbildning utan att det finns åldersgränser. Det är bara att satsa, jobba och studera. När man väl är klar och kommer in i yrkeslivet kan det hända att det finns begränsningar men då handlar det om att bevisa sig och komma över de hindren. Det är upp till ungdomarna.

TEXT Rassoul Pourassad
FOTO Privat

Juridik + språk = sant

MÅNGA AV ER HAR FÖLJT EDITHS RESA från förberedelse inför, och hemkomst från, sina utbytesstudier i Oxford. Vi på iusbäraren tycker att utbytesstudier är en så bra grej att vi fortsätter på temat med Vidas utbytestermin i Schweiz där studierna bedrivs på franska och engelska.

NU flyger tiden iväg. Jag har kommit till stadiet där jag känner att jag försöker bromsa tiden för att hinna njuta av varje sekund av mitt äventyr. Jag bor i Fribourg, huvudstaden i kantonen med samma namn.

Ja, Schweiz är det där speciella landet indelat i 26 kantoner (delstater) vilket färgar av sig på rättssystemet och studierna. Vissa kompetenser tillkommer kantoner medan vissa hör hemma på den federala nivån. På det politiska planet tillämpar landet direkt demokrati: folkomröstningar sker flera gånger per år och ibland ändras konstitutionen till följd av detta. På det kulturella planet känns det som man byter land när man reser mellan kantonerna. Avstånden är inte långa i detta lilla land med 8 miljoner invånare, men ändå känns den så kallade politiska huvudstaden Genève vid den franska gränsen i princip som en fransk stad medan den egentliga huvudstaden Bern är tysktalande och har påtagliga germanska influenser.

Fribourg ligger precis på gränsen av "Suisse romande" (fransktalande Schweiz) och "Suisse alémanique" (tysktalande Schweiz) och är därmed en blandning. Här talas som huvudspråk franska men naturligtvis även schweizertyska (som mina tyska vänner klagat på att de inte förstår). Université de Fribourg eller Universitat Freiburg är det enda tvåspråkiga universitetet i Schweiz, vilket till min förskräckelse tar sig uttryck i att alla lärare förväntar sig

att man har en latent förståelse för tyska (jag talar inte ett ord) även på de franska kurserna jag valt. Det är dock inget praktiskt stort problem att något rättsfall ibland är på tyska (google translate + språkbegåvade vänner) eller att läraren drar ett tyskt citat mitt i en mening, utan en del av den klassiska kulturkrocken som ingår i ett utbyte.

Någon kanske undrar varför jag valde Schweiz. Jag drog helt enkelt på mig skyggglappar och tittade åt länder där det talas franska men som inte är Frankrike där jag redan tillbringat ett år. Med andra ord spelade det för mig ingen roll vart jag hamnade bara jag fick prata franska och jag tänkte, lite blint, inte så mycket mer på landet i fråga. Tur för mig att universitetet har en utmärkt juridisk fakultet, passande kurser för mig och att landet är så fruktansvärt vackert, vilket får naturbarnet i mig att jubla.

OCH VARFÖR FRANSKA?

Som barn fick jag barnböcker på franska skickade till mig av min mormor som bor i Bryssel och min mamma ingöt i egenskap

av äkta språkfantast och lärare i finska, ett genuint språkintresse hos mig. Språkstudier har sedan barnsben kantat hela mitt liv men istället för att börja språkvetarprogrammet som tänkt fick jag för mig att testa juristprogrammet, kom in och blev kvar. Och det har öppnat sig för mig att dessa två områden går att kombinera. Jag själv skulle önska mer information om detta och ifall det är någon annan där ute som tänker likadant, kommer här en snabbgenomgång av vad man kan jobba med.

Juristlingvist i EU

En juristlingvist ser till att all ny EU-lagstiftning får samma mening på alla officiella EU-språk. Det kräver en förmåga att kunna förstå exakt vad lagstiftningen vill säga och förmedla detta på ett korrekt sätt på det egna modersmålet. De formella kraven är att man ska behärska sitt modersmål (ett EU-språk) perfekt och ha mycket goda kunskaper i två andra EU-språk, samt en juristexamen.

Vid de Schweiziska alperna i Interlaken som ligger 1,5 timmars tågresa från Fribourg.

av äkta språkfantast och lärare i finska, ett genuint språkintresse hos mig. Språkstudier har sedan barnsben kantat hela mitt liv men istället för att börja språkvetarprogrammet som tänkt fick jag för mig att testa juristprogrammet, kom in och blev kvar. Och det har öppnat sig för mig att dessa två områden går att kombinera. Jag själv skulle önska mer information om detta och ifall det är någon annan där ute som tänker likadant, kommer här en snabbgenomgång av vad man kan jobba med.

Översättare i EU

Översättare hjälper oss att förstå EU:s riktlinjer. Arbetet kan bland annat bestå av att översätta juridiska, politiska, vetenskapliga, ekonomiska och tekniska texter och bistå med lingvistisk rådgivning till kollegor. Även för detta arbete krävs perfekta kunskaper i det egna modersmålet (ett EU-språk) och mycket goda kunskaper i två andra EU-språk varav ett måste vara engelska, franska eller tyska, samt en högskoleexamen (ämne spelar ingen roll).

Konferenstolk

Konferenstolkar arbetar på EU-institutionens tolktjänst och tolkar genom simultan- eller konsekutivtolkning till de olika officiella EU-språken. Konsekutivtolkning innebär att tolken tolkar efter att talaren talat klart, denna typ av tolkning används på möten där text avancerade frågor diskuteras. Simultan-tolkning innebär att tolken översätter nästan samtidigt som talaren talar och är vanligare idag. Perfekta kunskaper i det egna EU-modersmålet och mycket goda kunskaper i två andra EU-språk varav ett måste vara engelska, franska eller tyska krävs. Dessutom erfordras en konferenstolkutbildning eller annan lämplig högskoleexamen, ett års arbetslivserfarenhet och för att hamna i den högre lönegraden, flera års arbetslivserfarenhet inom området.

Korrekturläsare (språklig granskare)

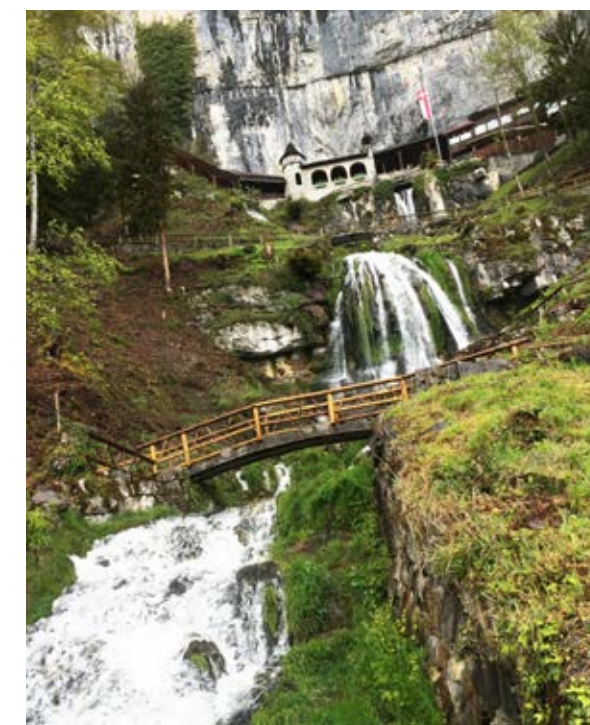
Korrekturläsare arbetar på EU:s publikationsbyrå och arbetar med texter på sitt modersmål. Bland annat granskar de och redigerar typografi och stil, korrekturläser och är med och utformar publikationer.

Korrekturläsare som arbetar på EU-domstolen arbetar med texter som är ämnade att offentliggöras i rättsfallsamlingen. De bland annat redigerar och språkgranskar dokumenten, jämför med ursprungstexterna som oftast är på franska och färdigställer texterna för tryck.

För att arbeta med detta krävs förutom språkkraven ovan (samma som för översättare och konferenstolkar) eftergymnasial utbildning i kombination med två års adekvat arbetslivserfarenhet eller om man saknar eftergymnasial utbildning, gymnasial utbildning i kombination med fem års arbetslivserfarenhet.

För att arbeta på domstolen ska man dessutom ha minst passiva kunskaper i franska.

KANSKE SES vi på någon EU-institution, eller på något annat internationellt arbete, i framtiden? Nu ska jag återgå till studierna. Ett lyxproblem när man studerar utomlands är att det finns så mycket att se och upptäcka att man knappt vill sätta sig ner och plugga. Här är systemet också annorlunda som i så många andra länder, och vi läser många kurser samtidigt för att sedan tentera dem under en viss period. Jag läser exempelvis sex kurser och har både skriftliga och muntliga tentor i juni och juli. I och med att jag valt kurser som gränsar till varandra upplever jag inte det som något stort problem att koncentrera sig på flera kurser samtidigt, det skiljer sig inte så mycket ifrån att läsa en stor kurs som exempelvis förvaltningsrätt i Sverige, som innehåller många delområden att läsa in.

Ingång till droppstensgrottor i Interlaken som ligger 1,5 timmars tågresa från Fribourg.

NÅGOT ANNAT som jag var nervös över var hur det skulle gå att studera på franska och engelska. Personligen tycker jag det är kul och stimulerande eftersom det känns som att man lär sig dubbelt så mycket, både språk och juridik. Att läsa på andra språk vänjer man sig vid snabbt om man har en ok nivå sedan innan. Det är lite knepigare att hänga med på alla lektioner beroende på lärarens stil. Vissa är tydliga och andra mumlar sig igenom timmarna, vilket kan få oss ERASMUS-studenter att sucka högt. Men det är ingenting i jämförelse med stoltheten och glädjen man känner av att kunna kommunicera och studera på ett annat språk i ett annat land. Om du tvekar på att söka ett utbyte, kan jag säga dig att det kommer vara bland det bästa du gjort i ditt liv. Sök!

TEXT Vida Tenhunen Salehi

FOTO Privat

Källor: http://europa.eu/epso/discover/job_profiles/language/index_sv.htm
http://ec.europa.eu/dgs/scic/what-is-conference-interpreting/consecutive/index_sv.htm
http://ec.europa.eu/dgs/scic/what-is-conference-interpreting/simultaneous/index_sv.htm

Samlar du din gamla kurslitteratur på hög?

Sälj den hos oss istället!

Juristernas Bokhandel bedriver andrahandsförsäljning av kurslitteratur. Lämna in dina böcker till oss så säljer vi dem åt dig till ett i förväg överenskommet pris. När din bok blivit såld hämtar du ut dina pengar – *enkelt och smidigt!*

HOS OSS FINNER DU BLAND ANNAT

- ✓ Lagböcker
- ✓ Kurslitteratur
- ✓ Ordböcker
- ✓ Kompendier
- ✓ Andrahandslitteratur
- ✓ Tentakompendier
- ✓ Pocketböcker
- ✓ Lagboksflikar
- ✓ Kontorsmaterial

JURISTERNAS BOKHANDEL

JURISTERNAS HUS, FRESCATIVÄGEN 18 • TELEFON 08-612 47 40
ÖPPETTIDER MÅNDAG–TORSDAG 10.30–17.00, FREDAG 10.30–15.00

DIAGNOS: TENTAOFFER

10 tecken på att du är drabbad

UPPGIVENHET, HOPPLÖSHET OCH HUMÖRSVÄNGNINGAR.

Det är två veckor innan tentan och du frågar dig själv vad kursen ens handlar om. Du kanske skulle ha blivit frisör istället? Ingen fara, du är bara ett tentaoffer, en vanlig åkomma med följande symptom.

- 1** Din kropp hatar dig. Det är ju inte så konstigt, det enda du matar den med är lösgodis, energidrycker och litervis med kaffe. Lite sömnbrist på det och tröttheten och skakningarna är ett faktum. Liksom Teletubbies-melodin som snurrar i ditt huvud.
- 2** Din rumskamrat är rädd för dig. Du tapetserar lägenheten med gamla tentor, har ett "system" av färgkodade papper på hela köksgolvet som INGEN FÅR RÖRA och går runt och mumlar osammanhängande fraser på latin. Till och med dina låtsaskompisar är oroliga för dig.
- 3** Du är äcklig. Håret är flottigt och ovårdat och du har haft samma sunkiga hoodtröja på dig i flera dagar. Du luktar faktiskt lite surt, även om det bara märks på nära håll. Trots att en snabb dusch bara tar fem minuter och du har googlat nutellarecept i tio.
- 4** Du är skitsnygg. Det kanske verkar ologiskt att börja träna och piffa till sig som aldrig förr just i det här läget, men för den desperata människan är alla sätt bra utom de dåliga. Vem vet, du kanske kan gifta dig rikt istället för att bli jurist? Eller söka till Paradise Hotel.
- 5** Du torsk på serier och skräp-tv. Du skulle bara se ett avsnitt till och plugga sedan. Hoppsan, klockan är tre på natten och du har tittat sedan tre på eftermiddagen. Du är ju så körd. Så körd att du lika gärna kan se ett avsnitt till.
- 6** Sociala medier tar över ditt liv. Du deltar i hopplösa politiska debatter på facebook, bilder på böcker fyller din instagram och du stalkar främlingar. Kanelbullarna som din barndomskompis motters sambo bakade för 2,5 år sedan var förresten väldigt fina.
- 7** Du blir föremål för interventioner. Oroliga vänner, sambos eller grannar försöker, om än tillfälligt, rädda dig ur din destruktiva situation. Du går med på att i alla fall följa med och handla och spenderar bilfärden med att vara tyst, titta ut genom fönstret och låtsas att du är med i en deppig musikvideo.
- 8** Att bli jurist känns som ditt livs sämsta beslut. Innerst inne vet du ju att konstakning är ditt kall här i livet, även om du aldrig stått på ett par skridskor, och för varje paragraf du läser så känner du att drömmen liksom bleknar bort.
- 9** Du förstår inte grundläggande delar av kursen. Tydligt, för en kursare ställde nyss en fråga som du inte kunde svara på och du får panik. Du har pluggat intensivt, med relativt god studieteknik och förstår inte alls varför det här händer just dig. Du svär, gråter och undrar varför universum hatar dig.
- 10** Du lovar dyrt och heligt dina vänner att du, efter tentan, ska vara både social och rolig. Klart ni ska ses och gå på den där konserten, ni ska dricka vin, umgås och träna tillsammans varje vecka. Varje gång tror du på fullaste allvar att du kommer hålla ditt löfte, och varje gång vet dina vänner att du inte kommer göra det. Dagen efter tentan börjar ju en ny kurs och inom kort, nästa tenta...

TEXT Julia Svensson och Mikaela Thuresson

FOTO ClearcutFactory/
Christian Olsson

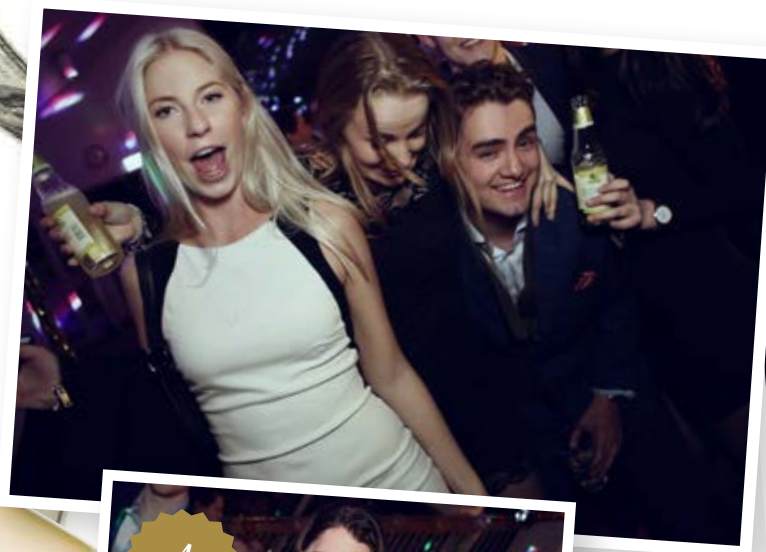
SKATTE- *paradis*

DEN 23:E APRIL BJÖD JURIDISKA FÖRENINGEN i samarbete med Föreningen Ekonomerna in till storslagen fest i "schte-kighetens" tecken. Iusbäraren var på plats och lyckades säkra lite bildbevis från Skatteparadiset.

FOTO Malin Westén

1.

4.

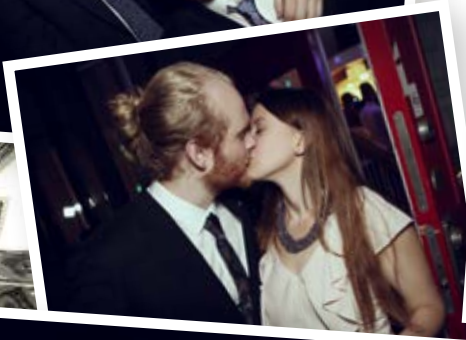
5.

2.

6.

3.

1. Mikael Johansson
2. Petra Wiberg med vän
3. Didrik Helsing med vänner
4. Alexander Ociczek & Oscar Ponce
5. Oscar Ponce & Alexander Ociczek
6. Marcus Waldemarsson med vänner
7. Oscar Ponce
8. Filippa Swiech

7.

8.

4 personligheter du inte vill ha i ett bibliotek

I EN UTOPI ÄR BIBLIOTEKET EN FRIDFULL PLATS där alla följer de två enda ordningsregler som biblioteket faktiskt har ställt upp – var tyst och ät inte mat. Dessvärre befolkas bibblan i allt högre utsträckning av människor som kokar nudlar i kaffekokare och snarkar i fåtöljerna. Hoppet seglar i periferin och dessvärre numera även i tider då det inte är tentaperiod. I tentaperiod är det trots allt förstärkt att C-huset förvandlas till ett stort dårhus.

1 Gruppumsmaffian
”Hej! Det är vi som har bokat det här grupprummet och tiden går ut om fyra minuter! Börjar ni bli klara eller?”. Frågan är inte riktad till hela läsesalen. Men konversationen som följer får alla ofrivilligt ta del av eftersom att grupprumsmaffians oförmåga att stänga dörrar är ett faktum. Dessa människor är heller inga byggnadsin-

genjörer. Att ljudisoleringen i grupprum inte är densamma som i bunkrar är nämligen en kunskap som maffian saknar. Denna avsaknad har gett alla som sitter utanför grupprummen insikten att det inte finns några andra på universitetet som tycker att det är så roligt att studera som maffiamedlemmar. Merparten av tiden i grupprummen sitter de nämligen bara och skrattar.

2 Överlevaren
Personen i fråga har kort och gott omvandlat sin läsplats till ett komplett överlevnadsläger med alltifrån tre uppsättningar understrykningspennor, kaffekokare, fiberkudde, stormtält, larmknapp till hemvärnet och halva hyllan Flapjacks från Seven Eleven. Mer fokus ligger på att rigga upp lägret och överleva pluggandet än pluggandet i sig. Det är framförallt energibarerna som vällar problem, eftersom att mat förpackas i plast. Plast prasslar, men det hör inte överlevaren eftersom att hen har ljudisolerade hörselkåpor på sig i det fall att Ringhals skulle explodera.

3 Digitalisten
Denna skara människor representerar större delen av bibliotekets besökare. Som ett offer för den digitala revolutionen har digitalisten gett upphov till en ny form av studieteknik, intervallplugg, med kontinuerliga mobilpauser i olika längd. Pauserna i sig vällar sällan problem då de oftast är de enda gånger som digitalisten djupt nedsjunken i mobilskärmen är tyst och okontaktbar. Det är själva pluggspurten som är olycklig. Ljudet av knapptrycken på datorn ger nämligen digitalisten rysningar av välbehag och hen är övertygad om att förmågan att frenetiskt slå på tangentbordet korresponderar med kvalitet bakom orden som dyker upp på datorskärmen.

4 Ordningsspolisen
Räddaren i nöden, klippan i stormen, den ende med hedern i behåll – så ser ordningsspolisen på sig själv. Polisen tycker inte nödvändigtvis illa om människor, men framstår som i det närmaste allergisk mot sin omgivning vilket den obehindrat påminner alla om med sin närvaro. Det har blivit ordningsspolisens livsuppgift att göra regelöverträdare varse om fördelarna med Otrivin Comp (lindrar både täppta OCH rinnande näsor), godtagbar decibelnivå för läckande hörlurar och var närmaste utgång ligger någonstans. Polisen sitter i sin egen avkrok i biblioteket eftersom att ingen annan vågar andas i dennes närhet.

TEXT Malin Westén FOTO Thinkstock

NU ÄNDRAR VI NAMN TILL DLA PIPER

Advokatfirma DLA Nordic integreras med DLA Piper och blir därmed den största globala byrån på den svenska marknaden. Vi finns i över 30 länder i Amerika, Europa, Mellanöstern, Afrika, Asien och Oceanien.

För mer information om oss och våra karriärmöjligheter besök dlapiper.se

FRÅGA arbets- rättaren REBECCA

REBECCA HENRIQUES arbetar som arbetsrättsjurist och förhandlare hos Transportföretagen som är en samarbetsorganisation för arbetsgivar- och branschförbund inom transportnäringen. Rebecca har juridikexamen och en fil. kand. i personal- och arbetslivsfrågor. Hon ansvarar även för den årliga sammanställningen av Karnovs författningssamling i arbetsrätt.

Diskriminerad – eller inte?

Fråga: Hej, jag har arbetat vid sidan av studierna i tre år på min arbetsplats och nu under våren har företaget annonserat efter en trainee som kan avancera på företaget. I annonsen stod det att man ska ha tre års arbets-

livserfarenhet av liknande arbete och studera ekonomi, juridik eller någon motsvarande akademisk utbildning. Jag tycker den här tjänsten vore perfekt för mig och har sökt jobbet. Min tanke var att jag skulle ta ett sabbatsår om jag fick heltidstjänsten.

Nu har min chef återkopplat till mig och jag har då fått veta att jag inte är tillräckligt erfaren för att få tjänsten och att man måste vara lite äld-

re för att axla en sådan roll. Jag tycker det är helt fel eftersom jag har arbetat på företaget i tre år och dessutom studerar juridik. Är din bedömning att jag blivit åldersdiskriminerad?

Svar: Jag vill börja med att säga att jag tycker det är oerhört bra att du vågar söka en tjänst och visa framfötterna på ditt arbete. Jag kan också förstå att det känns motigt när man har sökt en tjänst som man tycker skulle passa perfekt och där arbetsgivaren sedan tycker att man saknar tillräckliga kvalifikationer.

För att det ska vara fråga om diskriminering i lagens mening krävs att tre förutsättningar är uppfyllda. Du måste ha blivit missgynnad. Ett missgynnande är en handling som medför en skada eller en nackdel för personen ifråga. Du måste befinna dig i en jämförbar situation vad gäller faktiska förutsättningar, till exempel utbildning eller språkkunskaper som den person som fått en fördel. Missgynnandet måste också ha samband med någon av lagens diskrimineringsgrunder.

För att avgöra om du blivit diskriminerad så kommer jag därför att gå igenom de tre förutsättningarna ovan.

Utifrån ditt perspektiv har du blivit missgynnad eftersom du inte fått arbetet som trainee då du arbetat i tre år, har rätt akademisk bakgrund och ändå inte får jobbet. Det första kriteriet är därför uppfyllt.

För att det ska röra sig om en diskriminering så måste du befinna dig i en jämförbar situation vad gäller faktiska förutsättningar. Det innebär att du måste ha motsvarande kvalifikationer och arbetslivserfarenhet som den som har blivit erbjuden tjänsten. I ditt fall har du arbetat extra på företaget under tre år. I annonsen framgick det att man skulle ha tre års arbetslivserfarenhet av liknande arbete för att vara kvalificerad för tjänsten. Då du har arbetat extra i tre år så kan det vara så att företaget anser att du erfarenhetsmässigt inte har uppnått kravet som ställs i annonsen gällande tre års arbetslivserfarenhet. Om den som får arbetet har minst tre års arbetslivserfarenhet av liknande arbetsuppgifter så innebär det att kriteriet inte är uppfyllt eftersom du inte befinner dig i en jämförbar situation vad gäller faktiska förutsättningar. Om du hade haft motsvarande kvalifikationer gällande arbetslivserfarenhet och

din chef enbart hade motiverat beslutet med att du var för ung så hade kriteriet istället varit uppfyllt.

Slutligen måste missgynnandet också ha samband med någon av lagens diskrimineringsgrunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Precis som

du skriver är det därför möjligt utifrån diskrimineringslagen att bli utsatt för diskriminering pga. ålder.

Sammanfattningsvis för att svara på frågan om min bedömning är att du utsatts för åldersdiskriminering så blir svaret utifrån resonemanget ovan att åldersdiskriminering inte skett då det andra kriteriet inte är uppfyllt. Min bedömning bygger då på att den som an-

stälts uppfyller det formella kravet på minst tre års arbetslivserfarenhet inom likande arbetsuppgifter. Om situationen är omvänd och företaget anställer någon som är mindre kvalificerad än dig och motiverar sitt val med att du inte är tillräckligt gammal så blir bedömningen istället den omvända och du kan då ha utsatts för åldersdiskriminering.

Den dubbla lönen uteblev – trots löfte

Fråga: Jag har jobbat som både heltid och deltidstjänst vid mitt jobb i snart två år. Under den första tiden trivdes jag strålande bra - ledningen lyssnade på oss anställda och höll sig till spelreglerna. Allteftersom har företaget vuxit sig större och det har nu kommit till en punkt då jag (och en hel del andra anställda) börjat tvivla på att allt sköts på rätt sätt. I december gick cheferna ut med en förfrågan om vilka som skulle kunna tänka sig att arbeta nyårsdagen. Intresset var, kanske inte alltför överraskande nog, litet. Ledningen bestämde sig för att göra som föregående år och erbjuda de som arbetar den 1 januari 100 % av ordinarie lön - d.v.s. dubbel lön, varpå jag får frågan om jag skulle kunna tänka mig att ställa upp. Jag tydliggör vid minst två tillfällen att jag skulle kunna tänka mig att jobba, förutsatt att jag verkligen får den dubbla lönen jag blivit utlovad.

När väl januarilönen kommer kunde vi som jobbade vid tillfället i fråga se att vi inte fått den lön vi blivit utlovade. Jag skickar ett sms till min chef och undrar om denna lön kommer att bli utbetald vid ett senare tillfälle och får till svars att chefen skulle ringa mig påföljande dag. Nästa dag får jag inget samtal, utan ett långt sms där chefen förklarar att det blivit ett missförstånd - att ledningen haft ytterligare ett möte utan min chef närvarande. På detta möte beslutades att dubbel lön inte längre är något som ska betalas ut till dem som

jobbar nyårsdagen. Det här var information som ingen gått ut med, varken innan eller efter den 1 januari. Detta fick vi vetskap om först efter det att vi kontaktat ledningen själva i frågan om varför lönen uteblev.

Min fråga är nu om detta företag, för vilket jag arbetat under en längre tid, spelat i enlighet med juridikens regler? Jag som nyligen läst avtalsrätten känner rent spontant att detta är fråga om ett avtalsbrott. Vad kan jag göra?

Svar: Huvudregeln i arbetsrätten är att arbetsgivaren leder och fördelar arbete och ger i utbyte mot arbete lön till de anställda.

Nu valde din arbetsgivare att fråga om någon frivilligt kunde tänka sig att arbeta mot dubbel ersättning. Att ledningen sedan ändrar sitt beslut utan att informera de anställda är givetvis inte godtagbart. Både utifrån en avtalsrättslig aspekt och utifrån en lojalitetsaspekt så är detta ett mycket olyckligt agerande då dröjsmål med att betala lön kan berättiga arbetstagaren att frånträda anställningen enligt 4 § LAS.

I praktiken är det dock bäst att börja med att tala med den som fattar beslut på företaget och framföra att ingen informations meddelats till er och att förutsättningarna för arbete på nyårsdagen var dubbel ersättning och att ni därför har en lönefordran som ni vill ha utbetald. Om företaget är inte vill utbetala detta kanske en kompromiss kan göras

där ni får någonting annat för tvistens lösande.

Om företaget väljer att ändå inte utbetala lön trots att ni påtalat det så är min rekommendation att du och dina arbetskamrater talar med den fackliga representanten på företaget alternativt vänder er till det fackförbund som ni är medlemmar hos och som får driva frågan om lönetvisten enligt 35 § medbestämmandelagen (MBL). Om detta även är att betrakta som ett brott mot kollektivavtalets regler på arbetsplatsen så kan facket driva frågan om allmänt skadestånd 54-55 §§ MBL. Kan inte rättstvisten lösas mellan facket och arbetsgivaren får frågan behandlas av domstol. Dock kan det finnas tidsfrister i kollektivavtalet när talan måste väckas, så vänligen titta där för att säkerställa att frågan om lönefordran inte är preskriberad.

Om du inte är medlem i en fackförening och ändå vill driva frågan så måste du i så fall själv väcka talan i domstol om lönefordran, notera att du har bevisbördan om du väcker talan i domstol. Även där så får du säkerställa att frågan inte är preskriberad.

Hoppas att mitt svar kunnat hjälpa dig en bit på vägen och förhoppningsvis så justerar din arbetsgivare sina rutiner så att det blir tydligt i framtiden vad som gäller så att ingen annan drabbas så som du och dina kollegor gjort.

FOTO Niklas Bolin Djanaieff

VINGE

FLYGFÄRDIG?

Under våra vingar hittar du många av Sveriges mest fullfjädrade experter inom affärsjuridik. Kanske ser du din framtid här när du ska landa på ditt första jobb?

På Vinge får du utrymme att växa. Både som människa och i din yrkesroll. Hos oss gäller verkligen att *the sky is the limit*.

Varje klient och uppdrag är mer eller mindre unikt. Därför behöver vi mångsidiga jurister. Hos oss är det du som är skillnaden. Vi trivs bäst när vi får kavla upp ärmarna och jobba handgripligt. Vår drivkraft är att lösa upp affärsmässiga knutar, inte att producera tjocka pm.

För oss handlar det om att hitta rakaste vägen. Fågelvägen.